

УДК 811. 161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.2.2>

СПЕЦИФІКА СИНТАКСИЧНИХ ПОБУДОВ ІЗ ЧУЖОМОВНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ В РОМАНІ В. ЛИСА «ІВАН І ЧОРНА ПАНТЕРА»

Неонілла Баракатова

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри філології та мовної комунікації

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

просп. Д. Яворницького, 19, м. Дніпро, Україна

orcid.org/0000-0002-7433-288X

e-mail: Barakatova.N.A@nmu.one

Анотація. У статті розглянуто складні синтаксичні конструкції зі зразками чужої мови, представлені в тексті роману В. Лиса «Іван і Чорна Пантера». Проаналізовано насамперед одиниці, відзначені синкретизмом у способах і прийомах передавання чужомовної інформації.

Під час дослідження виявилось, що автор експериментує не лише з власне способами відтворення чужого мовлення, а й зі структурою тієї частини синтаксичних побудов, де зазначено автора «чужих» думок. Це, зокрема, виявилось в еліпсизації слів автора до одного чи кількох слів, що уподібнює їх до ремарок драматургічного твору. Зрештою така контекстуальна неповнота цих елементів аналізованих синтаксичних побудов сприяє динамізму оповіді. Нагромадження діалогічних чи полілогічних реплік у межах одного абзацу створює ефект кінематографічності, за якого мінімізується присутність письменника, а читач стає ніби свідком чи незримим учасником обміну інформацією.

Ще одна риса ідіостилу В. Лиса виявляється в комбінуванні різних способів передачі чужої мови, що супроводжується використанням від альтернативних до традиційних знаків пунктуації, якими обрамлюються елементи досліджуваних синтаксичних побудов. Такі одиниці нерідко слугують засобом характеристики передусім головного героя твору Івана – людини з особливою ментальністю, яка подає навколишній світ без канонів, чітких кордонів і меж реального.

Результатами пошуку В. Лисом максимально ефективних прийомів фіксації чужомовних висловів стали такі риси його індивідуально-авторського стилю, як урізноманітнення викладу, ущільнення інформації, динамізм усно-спонтанного мовлення тощо. Вони супроводжуються зазвичай не лише відхиленнями від нормативної пунктуації в межах цих складних синтаксичних конструкцій, а також контамінацією кількох традиційних способів оформлення речень із чужою мовою, що досягається своєрідним «накладанням» між собою їх змісту й форми.

Ключові слова: синтаксична одиниця, зразки чужого мовлення, конструкції із чужим мовленням, пряма мова, невластна пряма мова, діалог, полілог.

SPECIFICITY OF SYNTACTIC CONSTRUCTIONS WITH FOREIGN LANGUAGE INFORMATION IN THE NOVEL V. LISA "IVAN I CHORNA PANTERA"

Neonilla Barakatova

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Philology and Language Communication

Dnipro University of Technology

Dmytro Yavornytskyi Ave., 19, Dnipro, Ukraine

orcid.org/0000-0002-7433-288X

e-mail: Barakatova.N.A@nmu.one

Abstract. The article deals with complex syntactic constructions with samples of a foreign language presented in the text of V. Lys's novel *Ivan and the Black Panther*. First of all, the units marked by syncretism in the ways and methods of transmitting foreign language information were analyzed.

The study revealed that the author experiments not only with the actual methods of reproducing someone else's speech, but also with the structure of the part of syntactic constructions that indicates the author

© Н. Баракатова, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

of "other people's" thoughts. In particular, this is manifested in the ellipsis of the author's words to one or more words, which likens them to remarks in a dramatic work. Ultimately, this contextual incompleteness of these elements of the analyzed syntactic constructions contributes to the dynamism of the narrative. The accumulation of dialogic or polylogic replicas within a single paragraph creates a cinematic effect, in which the presence of the writer is minimized, and the reader becomes a witness or an invisible participant in the exchange of information.

Another feature of V. Lys's idiom is manifested in the combination of different ways of conveying someone else's speech, accompanied by the use of alternative punctuation marks to traditional ones, which frame the elements of the studied syntactic constructions. Such units often serve as a means of characterizing, first of all, the protagonist of the work, Ivan, a man with a special mentality who represents the world around him without canons, clear boundaries and limits of the real.

The results of V. Lys's search for the most effective methods of fixing foreign language expressions are the following features of his individual authorial style

Key words: syntactic unit, samples of other people's speech, constructions with other people's speech, direct speech, non-proprietary direct speech, dialog, polylogue.

Постановка проблеми. Лінгвістична думка традиційно співвідносить зі складними синтаксичними конструкціями такі синтаксичні одиниці, які містять елементи чужого мовлення, оформлені різними способами залежно від мети й призначення повідомлення, ситуації спілкування тощо. Найбільш ґрунтовно вивченими й описаними є два основні різновиди відтворення такого мовлення – пряма й непряма мова [1, с. 147]. Чимало уваги науковців приділено також синкретичним способам відтворення чужомовної інформації – невластивій прямій мові, або вільній непрямій, напівпрямій тощо.

Новітні дослідження конструкцій із чужими висловленнями характеризуються поглибленням не лише теоретичних основ означеної проблеми, а й розширенням джерельної бази для вивчення їх специфіки. Так, функційне навантаження та семантико-структурні особливості конструкцій з невластиве-прямою мовою для формування ідіостилю М. Стельмаха досліджує Н. Герета [2]. Експресивізація синтаксичних побудов з прямою мовою як характеристика творчої манери Ю. Яновського перебуває у фокусі уваги К. Угненко [3, с. 147–148]. Аналізуючи особливості передавання внутрішнього мовлення як одного з різновидів чужомовних висловлювань у художніх творах для дітей і юнацтва, В. Голуб з'ясовує залежність вибору способів утілення внутрішнього мовлення від віку адресата самого художнього тексту [4]. Дослідники Н. Торчинська та М. Торчинський, вивчаючи особливості функціонування цитат як зразків чужого мовлення в різнофахових наукових текстах, виявляють низку відмінностей у таких конструк-

ціях, що зумовлено специфікою текстів тієї чи тієї галузі дослідження [5].

Наукова розвідка Л. Шитик являє аналіз трьох способів передавання чужих думок: дослівне (пряме) відтворення чужої мови, недослівне (непряме) та синкретичне передавання чужої мови, які є результатом взаємопереходів між різновидами чужої мови [6, с. 16–20]. Такі нетипові способи відтворення чужої мови, на переконання дослідниці, репрезентують інформацію у двох площинах – із позицій автора й мовця, причому часто ці позиції взаємодіють. Це дало підстави кваліфікувати серед конструкцій із чужою мовою протиставлення двох видів, окреслити характерні риси синкретичних способів передавання чужої мови й описати їх структурно-семантичні різновиди [6, с. 16–20], що сприяє подальшій розбудові теоретичної бази проблеми.

Серед засобів стилістичного синтаксису української постмодерністської прози є ті, які вивчала І. Дегтярьова на прикладі творів Ю. Андруховича, Ю. Іздрика, В. Єшкілева, Т. Прохаська [7, с. 29–35], дослідниця виокремлювала загалом нетипову пунктуацію, а Н. Торчинська відзначала найбільшу кількість відхилень від норми саме під час репрезентації прямої мови, зокрема, у романі С. Андрухович «Фелікс Австрія» [8, с. 253–255]. Проте вивчення способів передавання й фіксації чужого мовлення в тексті постмодерністського роману В. Лиса «Іван і Чорна Пантера» може розширити межі вже відомих науці синтаксичних конструкцій такого типу, що визначає беззаперечну актуальність пропонованого дослідження.

Мета і завдання статті. Мета статті – з'ясувати специфіку засобів синтаксису в різ-

них типах подачі чужого мовлення в тексті роману В. Лиса «Іван і Чорна Пантера».

Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань:

– виявити структурні різновиди комбінованих конструкцій зі зразками чужого мовлення в тексті роману;

– визначити роль і функційне навантаження синтаксичних побудов з різними типами передачі чужомовної інформації для ідіостилу В. Лиса.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження стали типи й синтаксичні засоби передачі чужого мовлення в тексті роману В. Лиса «Іван і Чорна Пантера».

Предметом наукової розвідки є функціонування комбінованих конструкцій з чужим мовленням у романі В. Лиса «Іван і Чорна Пантера».

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Специфічність пунктуаційно-графічного оформлення конструкцій із чужим мовленням найбільш виразно виявляється в ситуаціях, коли йдеться про мислення головного героя – Івана з поліського села Кукурічки, який має незвичний світогляд, світогляд людини з особливими ментальними потребами. Як думки самого персонажа плінуть легко, без обмежень і перешкод, так і їх оформлення В. Лисом у певні синтаксичні конструкції виходить за межі встановлених правил. Конструкції з вільною непрямою мовою передають чуже мовлення в поєднанні з авторським без помітної їхньої диференціації: *Али ж мама, як побачить, напевне гніватись буде. Скаже: завів собі невідомо яку дівку, та ще й чорну* [9, с. 16]. З погляду пунктуаційного оформлення такі структури можуть сприйматися, з одного боку, як безсполучникові складні речення з нерівноправними частинами, зокрема коли друга пояснює, доповнює, розкриває зміст першої, а з іншого боку, як випадки порушення пунктуаційних норм, де пряму мову не взято в лапки й графічно не виділено її початок великою літерою.

Але в пошуку максимально виразних, відповідних своєрідному сюжету засобів показати події через призму світогляду своїх персонажів автор удається до традиційних прийомів передачі чужомовної інформації, дещо видозмінюючи при цьому норма-

тивні пунктограми – від абсолютного нехтування тире між словами автора і прямою мовою, напр.: *Од гостювання відмовився й навіть перекусити не захотів. До ночі вернутися тре, сказав. Всього доброго, шановні* [9, с. 304], до варіювання двокрапки на тире, як-от: *Ну мама Панаска, та більше сердилася – чо монькаєшся, Іване, вдягаєся, як мокре горить, ніби за море ср...ти збираєся* [9, с. 278], з одночасним пропуском коми між словами автора й прямою мовою: *Мама Панаска – ти що, Марино, перехрестись, Іван до баби й не підступиться, а на тую вчилку молитися, бо ж нащось єму аглицька мова тре. Ну-ну, тітко Панаско, знаємо ту аглицьку мову – Марина. Али ж ви мене геть з толку збили, вже й забула, що я казала* [9, с. 221], або ж з випущеним нормативним тире, як-от: *– Ик, сказала мама Панаска (с. 67); Я вас, певно, стомив, шановна леді, тому далі буду коротшим, лаконічним, стислішим, пообіцяв маг Джавіртан* [9, с. 132].

Нерідко трансформовані В. Лисом конструкції межують із цілковито нормативними з пунктуаційного погляду реченнями, напр.: *Треба їхати, сказала вона, ми повинні втекти від бурі. Ти хочеш спробувати погратися зі смертю – Костянтин. А чом би й ні – Таумі. І до гіда:*

– Від бурі можна втекти? [9, с. 169].

Однак доволі типовими для ідіостилу В. Лиса є випадки пунктуаційного нерозмежування реплік у діалогічному мовленні, відсутність указівки на авторство певного висловлення, об'єднання подібних конструкцій у єдиний абзац, як-от: *Все окей, запевнила Зінаїда гостю, у мене гарні новини й цікаві дані. Я вивідала у старої аборигенки цінну інформацію і про відьму та місце її поховання, і про деякі інші обставини, які, сподіваюся, будуть вам корисні, міс Ремпбелл. Ви дозволите сказати – моя дорога Таумі? О, так, міс Зіна, тоді окей, сенк'ю вері мач, є можливість і нагода, чи нагода й можливість, зустрітися з родичами, насамперед із родичкою, спадкоємицею білої мамби, але невідомо, чи вона дасть на це згоду, можливі всілякі ексцеси, я спочатку переговорю сама, тому що... Ні, ні, будь ласка – Таумі. Вважайте, міс Зіна, що ваш гонорар подвоюється.*

– Дуже вдячна, міс Таумі [9, с. 216].

За рахунок таких новаторських прийомів автор досягає ефекту кінематографічності,

коли реципієнт сприймає лише зміст повідомлення, самотійно ідентифікуючи мовця через надану ним інформацію.

Такі речення з прямою мовою, оформлені нетиповим способом, створюють враження до певної міри потоку свідомості, через який читач пропускає діалоги й полілоги дійових осіб роману, потоку настільки стрімкого, що не залишається часу зупинитися на тих чи тих змістових моментах, осмислюючи зображувану дійсність, напр.: *Тому чи не погодиться міс (чи місіс, даруйте, якщо я помилилася), ні-ні, каже Зінаїда, я міс. Чудово, відповідає Таумі Ремпбелл, тоді дозвольте зробити вам пропозицію: побути, попрацювати моїм перекладачем і помічником, доки я перебуватиму у вашому селі, звісно, за певну винагороду, ви можете навіть самі визначити суму. Ви згодні? Так-так, Зінаїда Антонівна згідна, для неї це велика честь працювати з такою видатною особою, тим більше, послом миру ООН. От і добре, каже задоволено Таумі, ми можемо відразу обговорити і план їхнього перебування тут, подальшої нашої роботи* [9, с. 197].

Часто автор доповнює усталені нормативні способи оформлення, поєднуючи їх між собою з метою урізноманітнення викладу, наприклад, коли приєднує останню з реплік відмінним від попередніх чином:

«Не бійся, Іване, пантеру, – скаже Бог. – Тая звірюка вдень спить».

«Спить? – здивується Іван. – То пантери тотії вдень сплять?»

«Еге ж, сплять, а ти не знав?» – посміхнеться Бог.

«Не знав», – признається Іван.

«Еге ж, сплять, – скаже Бог. – А твоя пантера на день вертається в тіло теї чорної дівчини, що на карточці. І тихенько собі спить, хіба що часом вві сні помуркує».

– Помуркує, мрійливо посміхається Іван [9, с. 46].

Подколи такі трансформації стосуються лише способів оформлення діалогів, де почергово представлені два традиційні способи передачі діалогічного мовлення, напр.: *Таумі: моє далеке сонечко, не мені ж тебе вчити, ти такий сильний, розумний і всемогутній. Хай привезуть того чоловіка, тільки не налякають дуже. Скажуть, що хочу його бачити я, Таумі. І в Києві переодягнуть в пристойний костюм. Він знає де що таке, що*

пов'язане з одним місцевим звичаєм, однією проблемою.

– Проблемою? Твою? – Костя [9, с. 265].

Жанрово-тематична своєрідність роману «Іван і Чорна Пантера», фантастичність сюжету й нетиповість образу головного героя як людини, вільної від стереотипів, відбивається й у пунктуаційному оформленні об'єднаних у діалог речень з прямою мовою: нормативні кома з тире, які відділяють слова автора від прямої мови, а також лапки, що «охоплюють» безпосередньо чуже мовлення, у них відсутні, що, як відомо, характерне для постмодерністських творів, напр.:

Ай, що ви-те робите, скрикнула Настя. Нічого, нічого, чомусь засоромлено Софія Петрівна, я тільки хотіла... [9, с. 308].

Графічно й пунктуаційно комбіновані синтаксичні побудови становлять виразну рису індивідуального письменницького стилю В. Лиса. Еліпсис слів автора в поєднанні з відсутністю нормативних лапок для мовлення персонажа призводять до появи в тексті роману «Іван і Чорна Пантера» побудов, які на перший погляд можуть нагадувати навіть оформлення ремарок у драматургічних творах, напр.: *Мама Панаска: та гріх вам, кумо, на дитину свою таке наказувати, хлопчисько тріньки там шалапутний, оно які гицелі в Моривників, чи в тієї ж Круцихи, а ваш і до техніки нахилиний, казали ж, мациклета сам склав, а що хлопець веселий, то й дівки таких люблять* [9, с. 221]. Водночас спостерігаються випадки авторської інтерпретації як обсягу тієї частини конструкції з прямою мовою, яка інформує про автора цих слів, так і пунктуаційних знаків для відмежування цих частин від власне чужомовного повідомлення, як-от: *Костя – хто він? Таумі, засміявшись – не бійся, він не був і не буде моїм коханцем. Це місцевий, як це ти казав там, біля вашого храму, о, бла..бла...*

– Блаженний? [9, с. 265].

Значну продуктивність таких контамінованих одиниць пояснює висока щільність діалогічного мовлення у творі, яка змушує автора шукати способів як урізноманітнити виклад за рахунок уникнення повтору однотипних утворень, так і передати ту саму або аналогічну інформацію меншим відрізком текстового масиву, як-от: *Здалося навіть, що з-під кофтини почулося задоволене зітхання і тихий-тихий смішок. Мо', й сказала: спаси*

біг, Іване [9, с. 17]. Нерідко подібні псевдо-драматургійні репліки персонажів В. Лис об'єднує в єдиний мікротекст із висловленнями, зовні оформленими як елементи діалогу: *Тоді мама: не смійся, окаянцю. Звісно, ніяка путяща дівка чи й вдовиця за такого, як ти, не піде, та й де ти їх, путящих, найдеш у Кукурічках?*

– *Точно, ги-ги, – засмівся Іван* [9, с. 42].

Такий прийом дає авторові змогу створити враження присутності читача в самій гущавині описуваних подій і при цьому самому відійти на другий план. Воно посилюється також за рахунок використання в репліках дійових осіб розмовно-просторічних і стилістично знижених лексичних елементів, структурно спрощених, іноді навіть ненормативних мовленнєвих конструкцій, звичайних для спонтанного мовлення.

Незвичність ментального світу головного героя роману Івана автор підкреслює серед іншого через відображення його мовлення нетрадиційними для сучасної української мови пунктуаційно-синтаксичними структурами, у яких спостерігаємо еліпсис слів автора в поєднанні з нетрадиційним оформленням кожної з реплік діалогу – перед ними відсутні тире, а слова кожної особи є продовженням тексту в межах того самого абзацу, напр.: *Але вже звідти через якихось десять днів модельна діва телефонує Вінсенту, що перебуває в тяжкій депресії: забери, мовляв, мене. Вінсент: любя, і це після того, як... Таумі: так, після того, я не хочу знати цього негідника, який тільки те й робить, що стріляє очима на вродливих галісійок. Ти приїдеш? Вінсент: приїду, але після того, як мені вручать фестивальний приз, мрію мого життя. Вилітаю післязавтра. Таумі: ні, ти вилетиш сьогодні або не прилітаєш ніколи* [9, с. 50–51].

Динамізм усно-спонтанного мовлення Івана в діалогах з іншими персонажами роману, а найчастіше з мамою Панаскою, досягається через поєднання конструкцій з невластивою прямою мовою та структур із контекстуально неповними реченнями в позиції слів автора й без лапок у прямій мові, як-от: *Але як вдягнув, то засумнівався: нащо йому женитися? Їм з мамою вдвох добре. Так і сказав мамі. Мама у відповідь: а як я помру? Ти ж геть безпорадний, ради собі ніяк не даси, кури загребуть* [9, с. 43]; *Та Іван заявив, що*

швидше помре, ніж дасться, щоб зуба рвали. Чим? Обценьками? Мама: та є, кажуть, спеціальні такі, що перед тим заморожують. Заморожують, як то? – чудувався Іван. Уявив, як на зуба кладуть до рота ціленьку льодяну брилу. Як вона туди влізе? Мама заспокоїла: то вкола такого дають, що зуба заморожує [9, с. 69].

Нерідко такі складні синтаксичні побудови додатково ускладнюються подальшими репліками, уже оформленими традиційним для діалогічного мовлення способом: *Мама: нащо? До дядька Митра? Іван затуляє їдним пальцем праве око – соромиться – й усміхається: ги-ги, та ж свататися піду, мамо. На оглядини. Як ви-те хочете.*

– *Та то я так, до приміру сказала. – Мама явно збентежилася. – Якщо вже так хочеш, то в неділю навідаюся* [9, с. 43], або завершенням таких ускладнених структур ще однією конструкцією з еліпсисом слів автора, як-от: *Зате спитав маму: а нащо йому женитися? Їм же й так добре удвох. Бо ж іще прийде жінка, хай та ж дурна Тамарка, Тома, в якій не всі дома, то ще, чого доброго, почне його бити, як ото Линенчиха свого Петра лупить. А він того не витримає, з його хватить, що мама часом б'є. На що мама: та хіба я, анциболоте, так часто вже й б'ю, а як десь лупну, то за те, що ти неслухицько такий.*

– *То Тома та мене не битиме? – спитав Іван.*

Не битиме, не битиме – мама. Я її навчу хазайнувати, борці тобі варитиме, пратиме, бо як сам лишишся, пропадеши, кури загребуть [...] [9, с. 44].

Мінімізація присутності автора роману в побудовах вищеописаних типів дає змогу висунути на перший план саме внутрішні почуття героїв, їхні думки, переживання, прагнення, сумніви, що посилюється «дослівністю» фраз, емоційністю мовних одиниць різних рівнів (лексичного, фразеологічного тощо) і створює художньо достовірну манеру спілкування насамперед Івана як людини незвичайної, нестандартної ментальності.

Пошуки автором максимально виразних засобів передачі своєрідного світосприйняття головного героя, вільного від канонів і стандартів, його ментального здоров'я, а також вплив фантастично-магічної сюжетної лінії, пов'язаної з Іваном і Таумі Ремпбел, призводять до появи синтаксичних конструкцій, де

відбувається контамінація кількох вищезгаданих способів подачі чужомовного повідомлення. Тут, зокрема, спостерігаємо вклинення до речень із невластивою прямою мовою конструкцій з безпосередньо зразком мовлення іншої особи, які своєю чергою засвідчують розрив слів автора й обрамлення ними прямої мови з одночасним їх еліпсисом, напр.: *Бач, який гицель утік з неба, думає уві сні Іван, певно, до бару йому захотілося. Ну не, голубе, мені пиво пити, а тобі людям світити, абись у темноті не блудили. А місяць так жалібенько: холодно мені, Іване, то в тебе рішив зігрітися, не проганяй на небо, я тобі зірку оно з неба дістав та в кишеню поклав, учительці своїй подарюй чи тій, ну, Іване, не стидайся, я все знаю і бачу – чорний пантері. Добре вже, згоджується Іван, тріньки посидь там, погрійся, мені не шкода по правді* [9, с. 206]. При цьому та частина цих мікротекстів, яка є власне прямою мовою, не береться в лапки, пунктуаційно не відмежовується від слів автора, так цілковито вписуючись в оформлення моделей з невластивою прямою мовою й зберігаючи при цьому всі ознаки розмовного мовлення.

Своєрідною авторською новацією можна вважати, на нашу думку, ті синтаксичні побу-

дови, де пряма мова стосується одночасно двох персонажів, один із яких є комунікатором, а інший – реципієнтом, як-от: *А у великому оці, що згасало, він прочитав: «Я знайшов собі друга», – сказав йому останнє, що міг ще повідомити Великий Кім* [9, с. 300]. У подібних випадках може відбуватися хронологічний зсув, коли про реципієнта і його сприйняття читач дізнається раніше, ніж про повідомлення інформації іншою дійовою особою.

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. Різноманіття прийомів і поєднання структур зі зразками чужої мови, властиві текстові роману В. Лиса «Іван і Чорна Пантера», становлять його своєрідність у відтворенні змісту й особливостей оформлення конструкцій зі зразками чужого мовлення. Складні синтаксичні конструкції з різновидами чужого мовлення завдяки комбінованій їх структурі та новаторському підходу автора до їх відтворення становлять специфічну рису ідіостилу В. Лиса.

Перспективи дослідження полягають у вивченні всього корпусу текстів В. Лиса для узагальнення способів і прийомів передачі чужої мови як ознаки ідіостилу автора.

ЛІТЕРАТУРА

1. Українська мова : енциклопедія. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
2. Герета Н. М. Невласне-пряма мова в ідіостилі М. Стельмаха. *Мовознавчий вісник*. 2006. Вип. 3. С. 255–261.
3. Угненко К. С. Пряма мова як засіб експресивного синтаксису в романі Ю. Яновського «Вершники». *Науковий вісник ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. 2019. № 11. С. 145–149.
4. Голуб В. Ю. Специфіка художнього втілення внутрішнього мовлення у творах для дітей і юнацтва. *Мовознавчий вісник*. 2020. Вип. 29. С. 92–96.
5. Торчинська Н. М., Торчинський М. М. Чужа мова в різнофахових наукових текстах. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2024. Вип. 208. С. 373–381.
6. Шитик Л. В. Синкретизм способів передавання чужої мови в ідіостилі Степана Процюка. *Мовознавчий вісник*. 2017. Вип. 22–23. С. 15–23.
7. Дегтярьова І. Стилiстичний синтаксис української постмодерністської прози. *Українська мова*. 2009. № 3. С. 27–38.
8. Торчинська Н. М. Порушення пунктуаційних норм у постмодерному дискурсі (на прикладі конструкцій із чужим мовленням). *Славiстичні студії: лiнгвістика, лiтературознавство, дидактика*. 2022. Вип. 11. С. 266–275.
9. Лис В. Іван і Чорна Пантера. Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2012. 320 с.

REFERENCES

1. Ukrainska mova. Entsyklopediia [Ukrainian language. Encyclopedia] (2004). Kyiv : Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana. 824 p. [in Ukrainian].
2. Hereta, N. M. (2006). Nevlasne-priama mova v idiostyli M. Stelmakha [Non-Proprietary Direct Speech in the Idiom of M. Stelmakh]. *Movoznavchyi visnyk – Linguistic Bulletin*, vol. 3, pp. 255–261 [in Ukrainian].
3. Uhnenko, K. S. (2019). Priama mova yak zasib ekspresyvnoho syntaksysu v romani Yu. Yanovskoho «Vershnyky» [Direct speech as a means of expressive syntax in Yuri Yanovsky's novel The Horsemen].

- Naukovyi visnyk DDPU imeni Ivana Franka. Seriia: Filolohichni nauky (movoznavstvo)*, vol 11, pp. 145–149 [in Ukrainian].
4. Holub, V. Yu. (2020). Spetsyfika khudozhnoho vtilennia vnutrishnoho movlennia u tvorakh dlia ditei i yunatstva [Specifics of the artistic embodiment of inner speech in works for children and youth]. *Movoznavchyi visnyk*, vol. 29, pp. 92–96 [in Ukrainian].
 5. Torchynska, N. M., Torchynskyi, M. M. (2024). Chuzha mova v riznofakhovykh naukovykh tekstakh [A foreign language in multidisciplinary scientific texts]. *Naukovi zapysky. Seriia: Filolohichni nauky*, vol. 208, pp. 373–381 [in Ukrainian].
 6. Shytyk, L. V. (2017). Synkretyzm sposobiv peredavannia chuzhoi movy v idiostyli Stepana Protsiuka [Syncretism of ways of conveying a foreign language in the idiom of Stepan Protsiuk]. *Movoznavchyi visnyk*, vol. 22–23, pp. 15–23 [in Ukrainian].
 7. Dehtiarova, I. (2009). Stylistychnyi syntaksys ukrainskoi postmodernistskoi prozy [Stylistic syntax of Ukrainian postmodern prose]. *Ukrainska mova*, vol 3, pp. 27–38 [in Ukrainian].
 8. Torchynska, N. M. (2022). Porushennia punktuatsiinykh norm u postmodernomu dyskursi (na prykladi konstruktii iz chuzhym movlenniam) [Violation of punctuation norms in postmodern discourse (on the example of constructions with someone else's speech)]. *Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka*, vol. 11, pp. 266–275 [in Ukrainian].
 9. Lys, V. (2012). Ivan i Chorna Pantera [Ivan and the Black Panther]. Kharkiv: Knyzhkovyi klub «Klub Simeinoho Dozvillia». 320 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 26.06.2025

Дата прийняття статті: 04.07.2025

Опубліковано: 30.09.2025